

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ВАЗДУХА

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се управљање квалитетом ваздуха и одређују мере, начин организовања и контрола спровођења заштите и побољшања квалитета ваздуха као природне вредности од општег интереса која ужива посебну заштиту.

Одредбе овог закона не примењују се на загађења проузрокована радиоактивним материјама и индустријским удесима.

Циљеви

Члан 2.

Заштита ваздуха остварује се:

- 1) дефинисањем и утврђивањем захтева квалитета ваздуха како би се спречило или умањило штетно дејство на људско здравље и/или животну средину;
- 2) успостављањем, одржавањем и побољшањем јединственог система управљања квалитетом ваздуха на територији Републике Србије;
- 3) очувањем и побољшањем квалитета ваздуха кроз утврђивање и остваривање мера заштите како би се спречиле или смањиле штетне последице по здравље људи и/или животну средину;
- 4) избегавањем, спречавањем и смањењем коришћења и емисије супстанци које оштећују озонски омотач;
- 5) избегавањем, спречавањем и смањењем коришћења и емисије флуорованих гасова са ефектом стаклене баште;
- 6) праћењем, прибављањем и процењивањем одговарајућих података о квалитету ваздуха на основу мерења и стандардизованих метода;
- 7) обезбеђивањем доступности информација о квалитету ваздуха;
- 8) извршавањем обавеза у складу са потврђеним међународним уговорима;
- 9) међународном сарадњом у области заштите и побољшања квалитета ваздуха и осигурањем доступности тих информација јавности.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) *агломерација* представља зону са више од 250.000 становника, или зону у којој живи 250.000 или мање становника уколико је густина насељености већа од просечне у Републици Србији или постоји повећана потреба за оцењивање и управљање квалитетом ваздуха;

2) *ваздух* јесте ваздух на отвореном у тропосфери, изузимајући ваздух радне средине на који се примењују посебни прописи везани за безбедност и здравље на раду и којима јавност нема редован приступ;

3) *гориво* је чврсти, течни или гасовити материјал који се користи за сагоревање, искључујући отпад, у складу са законом којим се уређује управљање отпадом;

4) *горња граница оцењивања* је прописани ниво загађујуће материје испод кога се за оцењивање квалитета ваздуха може користити комбинација фиксних мерења и техника моделовања и/или индикативних мерења;

5) *гранична вредност нивоа загађујућих материја у ваздуху* јесте највиши дозвољени ниво загађујуће материје у ваздуху, утврђен на основу научних сазнања, како би се избегле, спречиле или смањиле штетне последице по здравље људи и/или животну средину у целини и која се не сме прекорачити;

6) *гранична вредност емисије* је максимално дозвољена вредност концентрације загађујуће материје у отпадним гасовима из стационарних и покретних извора загађивања која може бити испуштена у ваздух у одређеном периоду;

7) *доња граница оцењивања* је прописан ниво загађујуће материје испод кога је за оцењивање квалитета ваздуха довољно користити технике моделовања и/или технике објективне процене;

8) *дугорочни циљ* је ниво загађујућих материја који се треба достићи дугорочно да би се обезбедила ефикасност заштите здравља људи и заштите животне средине, осим када се то не може постићи сразмерним мерама;

9) *емисија* у ваздух јесте испуштање загађујућих материја у ваздух из стационарних и покретних извора загађивања;

10) *загађујућа материја* јесте свака материја присутна у ваздуху и у отпадним гасовима, која може имати штетне ефекте по здравље људи и животну средину у целини;

11) *зона* представља део територије Републике Србије са дефинисаним границама, одређен у циљу оцењивања и управљања квалитетом ваздуха;

12) *индикативна мерења* јесу мерења за која се постављају мање строги захтеви у погледу квалитета података за оцењивање квалитета ваздуха од оних који се захтевају за фиксна мерења;

13) *јавност* јесу једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

14) *концентрација о којој се извештава јавност* је ниво загађујуће материје чије прекорачење представља опасност по здравље посебно осетљивих група популације чак и при краткотрајној изложености, и о којој је неопходно хитно и одговарајуће информисање јавности;

15) *концентрација опасна по здравље људи* је ниво загађујуће материје чије прекорачење представља опасност по здравље опште популације чак и при краткотрајној изложености, при чијој се појави хитно морају предузети одговарајуће мере;

16) *критични ниво* јесте ниво загађујуће материје заснован на научним сазнањима, изнад кога се може појавити директан штетан ефекат на неке рецепторе као што су дрвеће, друге биљке или природни екосистеми, изузимајући људе;

17) *ниво загађујуће материје* јесте концентрација загађујуће материје у ваздуху или њено таложење на површини узоркивача у одређеном временском периоду;

18) *овлашћено правно лице* јесте стручна организација акредитована као лабораторија за испитивање, која испуњава прописане услове и поседује дозволу министарства надлежног за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) да врши мониторинг квалитета ваздуха и/или мерење емисије;

19) *оператер* јесте свако привредно друштво, друго правно лице или предузетник које у складу са прописима управља постројењем, контролише постројење или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења осим војних постројења и војних складишта у складу са посебним прописима у области одбране;

20) *основне руралне локације* јесу мерна места удаљена од значајних извора загађивања ваздуха која се користе за обезбеђивање података о основним концентрацијама загађујућих материја на местима која нису директно изложена загађењу ваздуха;

21) *оцењивање квалитета ваздуха* је свака метода која се користи за мерења, прорачуне, прогнозе и процене нивоа загађујућих материја ради одређивања подручја према нивоу загађености;

22) *планови квалитета ваздуха* су планови којима се утврђују мере у циљу достизања граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности, у случају да су оне прекорачене;

23) *покретни извор загађивања* је мотор са унутрашњим сагоревањем уграђен у транспортно средство или радне машине;

24) *постројење за сагоревање* је технички систем у коме се гориво оксидује у циљу коришћења на тај начин произведене топлоте;

25) *прекурсори приземног озона* јесу супстанце које доприносе формирању приземног озона;

26) *приземни озон* је озон који се налази у најнижим слојевима тропосфере;

27) *природни извори* јесу извори емисије загађујућих материја које нису директно или индиректно проузроковане људским активностима и укључују природне појаве као што су вулканске ерупције, сеизмичке активности, геотермалне активности, пожари у неприступачним подручјима, олујни ветрови или атмосферско ресуспендовање (поновно атмосферско подизање) или пренос природних честица из сушних подручја;

28) *супстанце које оштећују озонски омотач* јесу оне супстанце које имају потенцијал оштећења озонског омотача већи од нуле и које у својој хемијској структури садрже атоме хлора, флуора и/или брома, и то: хлорофлуороугљеници, други потпуно халогеновани хлорофлуороугљеводоници, халони, угљен тетрахлорид, 1,1,1-трихлороетан (метил хлороформ), метил бромид, бромфлуороугљеводоници, хлорофлуороугљеводоници, бромохлорометан, било да су саме или у смеси, нове, сакупљене, обновљене или обрађене, које се контролишу у складу са Законом о потврђивању Амандмана на Монреалски протокол о супстанцама које оштећују озонски омотач („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 17/21);

29) *стационарни тачкасти извор загађивања* је извор код којег се загађујуће материје испуштају у ваздух кроз за то посебно дефинисане испусте/димњаке;

30) *стационарни дифузни извор загађивања* је извор код којег се загађујуће материје уносе у ваздух без одређених испуста/димњака;

31) *фиксна мерења* јесу мерења која се врше на фиксним локацијама, континуалним или повременим узимањем узорак у циљу утврђивања нивоа загађујућих материја у складу са релевантним захтевима у погледу квалитета података за оцењивање квалитета ваздуха;

32) *флуоровани гасови са ефектом стаклене баште* јесу они гасови (супстанце) који у својој хемијској структури садрже атоме флуора и имају потенцијал глобалног загревања већи од нуле, а чији је потенцијал оштећења озонског омотача једнак нули, и то: флуороугљоводоници, флуороугљеници, перфлуороугљеници, хидрофлуороолефини и сумпорхексафлуорид, било да су сами или у смеши;

33) *циљна вредност* јесте ниво загађујуће материје утврђен како би се избегли, спречили или смањили штетни ефекти по здравље људи и/или животну средину у целини, која се мора постићи тамо где је могуће у утврђеном року.

Овлашћења и дужности у заштити и побољшању квалитета ваздуха

Члан 4.

Заштиту и побољшање квалитета ваздуха обезбеђују, у оквиру својих овлашћења, Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, привредна друштва, предузетници, као и друга правна и физичка лица.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности, осим послова и активности који се спроводе за потребе одбране земље, утичу или могу утицати на квалитет ваздуха дужни су да: обезбеде техничке мере за спречавање или смањивање емисија у ваздух; планирају трошкове заштите ваздуха од загађивања у оквиру инвестиционих и производних трошкова; прате утицај своје делатности на квалитет ваздуха; обезбеде друге мере заштите, у складу са овим законом и законима којима се уређује заштита животне средине.

Праћење квалитета ваздуха и емисија у ваздух обављају надлежни органи државне управе и локалне самоуправе и овлашћена правна лица, који имају дозволу и сагласност за обављање ове делатности издату од стране надлежног министарства.

II. КОНТРОЛА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Одређивање и класификација зона и агломерација

Члан 5.

Влада, на предлог Министарства, одређује зоне и агломерације на територији Републике Србије и учесталост њихове ревизије у циљу контроле и одржавања стања и/или побољшања квалитета ваздуха.

Зоне и агломерације класификују се на основу горње и доње границе оцењивања.

Влада, на предлог Министарства, одређује горње и доње границе оцењивања.

Класификација зона и агломерација преиспитује се најмање једном у пет година, у складу са прописом из става 3. овог члана.

Класификација зона и агломерација из става 3. овог члана преиспитује се и у краћем временском периоду, у случају насталих промена у активностима значајним за повећање концентрација загађујућих материја.

Загађујуће материје у погледу којих се врши оцењивање квалитета ваздуха

Члан 6.

Оцењивање квалитета ваздуха врши се обавезно у погледу концентрација сумпор диоксида, азот диоксида и оксида азота, суспендованих честица (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олова, бензена, угљен монооксида, приземног озона, арсена, кадмијума, никла и бензо(а)пирена (у даљем тексту: загађујуће материје), а може и за друге загађујуће материје, које су као такве утврђене прописима донетим на основу овог закона.

Критеријуми за оцењивање квалитета ваздуха у зонама и агломерацијама

Члан 7.

У Републици Србији оцењује се квалитет ваздуха с обзиром на ниво загађујућих материја у зависности од доње и горње границе оцењивања за сумпор диоксид, азот диоксид и оксиде азота, суспендоване честице (PM_{10} , $PM_{2.5}$), олово, бензен, угљен моноксид, арсен, кадмијум, никл и бензо(а)пирен, и то:

1) у свим зонама и агломерацијама у којима ниво загађујућих материја прелази горњу границу оцењивања за загађујуће материје из овог става, за оцењивање квалитета ваздуха користе се подаци добијени фиксним мерењима. Подаци добијени фиксним мерењима могу бити допуњени подацима добијеним техникама моделовања и/или индикативним мерењима како би се добила боља просторна расподела нивоа загађујућих материја;

2) у свим зонама и агломерацијама у којима је ниво загађујућих материја испод горње границе оцењивања установљене за загађујуће материје из овог става, за оцењивање квалитета ваздуха може се користити комбинација фиксних мерења и техника моделовања и/или индикативних мерења;

3) у свим зонама и агломерацијама у којима је ниво загађујућих материја испод доње границе оцењивања установљене за загађујуће материје из овог става, за оцењивање квалитета ваздуха довољно је користити технике моделовања и/или технике објективне процене.

Изузетно од става 1. овог члана, мерења се врше и на основним руралним локацијама, удаљеним од значајних извора загађивања ваздуха, у циљу обезбеђења информација о укупној масеној концентрацији и хемијском саставу суспендованих честица ($PM_{2.5}$) на бази годишњег просека.

Члан 8.

У зонама и агломерацијама у којима су концентрације приземног озона прекорачиле дугорочне циљеве у току било које од претходних пет година мерења, врше се фиксна мерења приземног озона.

1. Мониторинг квалитета ваздуха

Услови за вршење мониторинга квалитета ваздуха

Члан 9.

У циљу ефикасног управљања квалитетом ваздуха успоставља се јединствени функционални систем праћења степена загађења ваздуха и одржавања базе података о квалитету ваздуха (у даљем тексту: мониторинг квалитета ваздуха).

Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у оквиру своје надлежности утврђене законом, обезбеђују мониторинг квалитета ваздуха.

Влада, на предлог Министарства, утврђује услове за мониторинг квалитета ваздуха на територији Републике Србије.

Прописом из става 3. овог члана, утврђују се нарочито:

- 1) критеријуми за одређивање минималног броја мерних места и локације за узимање узорака у случају фиксних мерења и у случају када су фиксна мерења допуњена индикативним мерењима или поступцима моделовања;
- 2) циљеви мерења, листа параметара који се мере, као и критеријуми за одређивање мерних места и локација за узимање узорака за мерења која се врше на основним руралним локацијама;
- 3) методологија мерења квалитета ваздуха (референтне методе мерења и услове коришћења осталих метода);
- 4) захтеви у погледу података који се користе за оцењивање квалитета ваздуха;
- 5) начин обезбеђења валидности података за оцењивање квалитета ваздуха (према захтеву стандарда SRPS ISO/IEC17025);
- 6) обим и садржај информација о оцењивању квалитета ваздуха;
- 7) остале релевантне услове и податке за мониторинг квалитета ваздуха.

Систем мониторинга квалитета ваздуха

Члан 10.

Системом мониторинга квалитета ваздуха успоставља се државна и локалне мреже мерних места за фиксна и индикативна мерења.

Праћење квалитета ваздуха може се обављати и мерењима посебне намене, у складу са одредбама овог закона.

Државна мрежа

Члан 11.

Државна мрежа мерних места (у даљем тексту: државна мрежа) успоставља се за праћење квалитета ваздуха на нивоу Републике Србије.

Државна мрежа саставни је део праћења стања животне средине и финансира се из буџета Републике Србије.

Државна мрежа успоставља се у складу са Програмом контроле квалитета ваздуха у државној мрежи, којим се одређује број и распоред мерних места у зонама и агломерацијама, као и обим, врста и учесталост мерења.

Програм из става 3. овог члана доноси Влада, на предлог Министарства.

Успостављање државне мреже

Члан 12.

Државну мрежу чине мерна места за мерење:

- 1) квалитета ваздуха у насељима, индустријским и ненасељеним подручјима;
- 2) квалитета ваздуха у подручјима под утицајем одређених извора загађивања, укључујући покретне изворе;
- 3) прекограничног атмосферског преноса загађујућих материја у ваздух и аероседимената у оквиру потврђених међународних обавеза;
- 4) алергеног полена.

Мониторинг прекограничног загађења ваздуха

Члан 13.

У случају из члана 12. тачка 3) овог закона, а у складу са потврђеним међународним обавезама и у складу са програмом из члана 11. став 3. овог закона, може се успоставити заједничко мерно место које покривају суседне зоне у нашој и суседним државама, да би се добила неопходна просторна расподела концентрација.

Надлежност над државном мрежом

Члан 14.

Министарство обавља координацију активности у оквиру државне мреже и сарађује са другим органима државне управе, органима надлежним за заштиту здравља људи, установом за праћење метеоролошких услова и друго.

Праћење квалитета ваздуха у државној мрежи, у оквиру својих надлежности, врше Агенција за заштиту животне средине (у даљем тексту: Агенција) и овлашћена правна лица у складу са програмом из члана 11. став 3. овог закона.

Информације о квалитету ваздуха из државне мреже јавне су и објављују се на званичној интернет страници Агенције.

Локална мрежа

Члан 15.

Локална мрежа мерних места (у даљем тексту: локална мрежа) успоставља се за праћење квалитета ваздуха на нивоу аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

Средства за реализацију програма контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи обезбеђују се из буџета аутономне покрајине и буџета јединице локалне самоуправе.

Мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи обавља се према програму контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи којим се одређује број и распоред мерних места на територији аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, као и обим, врста и учесталост мерења, а који за своју територију доноси надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе, за период од једне до три године и који мора бити усклађен са програмом из члана 11. став 3. овог закона и са прописом из члана 18. овог закона.

Министарство даје сагласност на предлог програма контроле квалитета ваздуха из става 3. овог члана. Надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе предлог програма контроле квалитета ваздуха доставља Министарству на сагласност најкасније до 1. септембра оне године која претходи години у којој програм контроле квалитета ваздуха ступа на снагу.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар) ближе прописује садржај програма контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи.

Локалну мрежу чине допунска мерна места која надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе одређују на основу мерења или поступака процене, у складу са својим потребама и могућностима.

Надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе обавља координацију свих активности локалне мреже.

Надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе обавља послове праћења квалитета ваздуха из става 1. овог члана преко овлашћеног правног лица.

Надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе може да оснује правно лице које обавља послове праћења квалитета ваздуха и које мора испуњавати услове који су утврђени прописом из члана 60. овог закона.

У случају да се поставља аутоматска мерна станица, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе пре постављања мора да прибави мишљење Министарства на предложено мерно место.

Надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе дужни су да информације о квалитету ваздуха из локалне мреже објаве на својим званичним интернет страницама.

Мерења посебне намене

Члан 16.

Мерења посебне намене обављају се када је потребно утврдити степен загађености ваздуха на одређеном простору који није обухваћен државном и/или локалном мрежом мониторинга квалитета ваздуха, а у случајевима када постоји основана сумња да је дошло до загађења ваздуха које може нарушити здравље људи и животну средину.

На основу записника надлежног инспектора који је сачињен у ванредном поступку надзора свих оператера који се налазе или могу утицати на простор из става 1. овог члана, надлежни орган јединице локалне самоуправе утврђује оправданост основане сумње из става 1. овог члана и у року од пет радних дана доноси одлуку о мерењима посебне намене, која садржи начин и рокове мерења, као и врсту загађујућих материја које је потребно мерити.

Мерења посебне намене надлежни орган јединице локалне самоуправе спроводи у складу са донетим актом из става 2. овог члана и обавља преко овлашћеног правног лица.

Трошкове настале мерењем посебне намене сноси надлежни орган јединице локалне самоуправе који је донео одлуку из става 2. овог члана.

Када се докаже одговорност загађивача за загађење из става 1. овог члана, трошкове настале мерењем посебне намене загађивач је дужан да уплати на рачун буџета јединице локалне самоуправе чији је надлежни орган донео одлуку из става 2. овог члана.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да одлуку из става 2. овог члана и резултате мерења посебне намене објави на својој званичној интернет страници.

Достављање података о квалитету ваздуха Агенцији

Члан 17.

Надлежни орган аутономне покрајине, надлежни орган јединице локалне самоуправе и овлашћена правна лица дужни су да на прописаном обрасцу доставе Агенцији податке о квалитету ваздуха добијене контролом квалитета ваздуха из државне и локалне мреже, као и резултате мерења посебне намене, до 15. у месецу за претходни месец, а годишњи извештај, најкасније 60 дана од дана истека календарске године за претходну годину.

Министар, на предлог Агенције, прописује образац из става 1. овог члана.

Подаци из става 1. овог члана користе се за оцењивање квалитета ваздуха, као и за израду извештаја о стању квалитета ваздуха и саставни су део информационог система о квалитету ваздуха.

III. ЗАХТЕВИ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Одређивање захтева квалитета ваздуха

Члан 18.

Влада, на предлог Министарства, прописује захтеве квалитета ваздуха.

Захтеве квалитета ваздуха чине граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, критични нивои, циљне вредности и дугорочни циљеви, национални циљ за смањење изложености, концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којима се извештава јавност.

Забрана прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности

Члан 19.

Граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљне вредности, прописане у складу са чланом 18. овог закона, не смеју бити прекорачене када се једном достигну.

Категорије квалитета ваздуха

Члан 20.

Полазећи од прописаних граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и циљних вредности, а на основу резултата мерења, утврђују се две категорије квалитета ваздуха:

1) прва категорија - чист или незнатно загађен ваздух где нису прекорачене ни граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, ни циљне вредности ни за једну загађујућу материју;

2) друга категорија - загађен ваздух где су прекорачене граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљне вредности за једну или више загађујућих материја.

Категорије квалитета ваздуха утврђују се једном годишње за протеклу календарску годину.

Влада, на предлог Министарства, а на основу годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха који припрема Агенција, доноси листу категорија квалитета ваздуха по зонама и агломерацијама на територији Републике Србије.

Заштита и побољшање квалитета ваздуха

Члан 21.

У зони и/или агломерацији у којој је утврђено да је квалитет ваздуха прве категорије спроводе се превентивне мере, ради спречавања загађивања ваздуха преко граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности.

У зони и/или агломерацији у којој је утврђено да је квалитет ваздуха друге категорије спроводе се мере за смањење загађивања ваздуха, ради достизања граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности, као и смањења до испод граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности.

Извештавање у случају прекорачења концентрација

Члан 22.

Када се прекорачи концентрација о којој се извештава јавност или концентрација опасна по здравље људи утврђена прописом из члана 18. овог закона, Агенција или овлашћено правно лице који су утврдили прекорачење дужни су да у најкраћем року обавесте надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији је дошло до прекорачења у циљу предузимања мера из краткорочних акционих планова квалитета ваздуха донетих у складу са чланом 34. став 1. овог закона.

Када се прекорачи концентрација о којој се извештава јавност или концентрација опасна по здравље људи које су утврђене прописом из члана 18. овог закона, надлежни орган јединице локалне самоуправе, дужан је да обавести јавност путем радија, телевизије, новина, интернета и/или на други погодан начин.

1. Посебне врсте загађења

Загађења из природних извора

Члан 23.

Влада, на предлог Министарства, доноси годишњу Листу зона и агломерација у којима су установљена прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху уколико су установљена прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху која потичу из природних извора.

Листу зона и агломерација из става 1. овог члана припрема Агенција на основу података о концентрацијама и изворима, као и доказа који показују да се ова прекорачења могу приписати природним изворима.

Уколико се прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху могу приписати природним изворима, та прекорачења се неће сматрати прекорачењима у смислу овог закона.

Прекорачења због посипања путева

Члан 24.

Влада, на предлог Министарства, доноси годишњу Листу зона и агломерација у којима су установљена прекорачења граничне вредности нивоа која потичу услед њиховог подизања са путева након посипања песком и сољу у зимском периоду уколико су установљена прекорачења граничне вредности нивоа суспендованих честица PM_{10} у ваздуху која потичу услед њиховог подизања са путева након посипања песком и сољу у зимском периоду.

Листу зона и агломерација из става 1. овог члана припрема Агенција, на основу података о концентрацијама и изворима PM_{10} , као и доказа који показују да се ова прекорачења могу приписати посипању путева песком и сољу у зимском периоду.

У зонама и агломерацијама у којима су граничне вредности нивоа суспендованих честица PM_{10} у ваздуху прекорачене због њиховог подизања са путева након посипања песком и сољу у зимском периоду, таква прекорачења се неће сматрати прекорачењима у смислу овог закона.

IV. ПРОГРАМИ И ПЛАНОВИ

Инструменти политике и планирања

Члан 25.

Инструменти политике и планирања заштите ваздуха су:

- 1) Програм заштите ваздуха;
- 2) Национални програм контроле загађења ваздуха;
- 3) Национални план за смањење емисија главних загађујућих материја које потичу из старих великих постројења за сагоревање;
- 4) планови квалитета ваздуха;
- 5) краткорочни акциони планови квалитета ваздуха;
- 6) планови оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања.

1. Програм заштите ваздуха

Програм заштите ваздуха као инструмент националне политике

Члан 26.

Програм заштите ваздуха (у даљем тексту: Програм) је документ националне политике заштите ваздуха на основу кога се одређује правац деловања предвиђених циљева и мера и динамика спровођења.

Програм се усклађује са другим националним, општим и секторским плановима и јавним политикама.

Документи нижег ранга (планови квалитета ваздуха, краткорочни акциони планови квалитета ваздуха и други) морају бити у сагласности са Програмом.

Влада, на предлог Министарства, доноси Програм.

Садржај Програма

Члан 27.

Садржај Програма одређује се у складу са прописима којима се уређује област управљања јавним политикама.

Акциони план

Члан 28.

Реализација Програма остварује се доношењем акционог плана, који је њен саставни део.

Садржај акционог плана одређује се у складу са прописима којима се уређује област управљања јавним политикама.

Извештај о реализацији Програма

Члан 29.

Извештавање о резултатима спровођења Програма и Акционог плана, спроводи се у складу са прописима која уређују област управљања јавним политикама.

2. Национални програм контроле загађења ваздуха

Члан 30.

Влада, на предлог Министарства, доноси Национални програм контроле загађења ваздуха у циљу ограничења националних годишњих антропогених емисија загађујућих материја.

Национални програм контроле загађења ваздуха ажурира се најмање на сваке четири године.

Пре завршетка предлога Националног програма контроле загађења ваздуха, Министарство о предлогу Националног програма контроле загађења ваздуха и свим битним изменама и допунама, обавља консултације са јавношћу и са надлежним органима за које се очекује да се, због њихових посебних надлежности, на њих односе одредбе Националног програма контроле загађења ваздуха.

По потреби, Министарство о предлогу Националног програма контроле загађења ваздуха и свим битним изменама и допунама, спроводи и прекограничне консултације.

Влада, на предлог Министарства, утврђује минималну садржину, начин израде, услове ванредних ажурирања Националног програма контроле загађивања вадуха, као и мере за Национално смањење емисија одређених загађујућих материја (сумпор диоксид (SO_2), азотне оксиде (NO_x), неметанска испарљива органска једињења (NMVOC), амонијак (NH_3) и суспендоване честице $\text{PM}_{2.5}$) ради остваривања захтева у погледу квалитета ваздуха, заштите становништва, биолошке разноврсности и екосистема.

Национални програм контроле загађења ваздуха се усклађује са другим националним, општим и секторским плановима и јавним политикама.

Национални програм контроле загађења ваздуха и његове измене и допуне морају бити доступни јавности и објављују се на званичној интернет страници Министарства.

3. План квалитета ваздуха

Доношење Плана квалитета ваздуха

Члан 31.

У зонама и агломерацијама у којима је ваздух друге категорије, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе дужан је да донесе План квалитета ваздуха са циљем да се постигну одговарајуће граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљне вредности утврђене прописом из члана 18. овог закона.

План из става 1. овог члана доноси се на основу оцене стања квалитета ваздуха и обухвата све загађујуће материје и главне изворе загађивања ваздуха који су довели до загађења.

Изузетно од става 1. овог члана, надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе, није у обавези да донесе План квалитета ваздуха у случајевима прекорачења из члана 23. став 2. овог закона и члана 24. став 2. овог закона.

У случају да се прекорачења могу приписати другим изворима суспендованих честица PM_{10} који нису последица посипања путева песком и сољу у зимском периоду, мора се донети план квалитета ваздуха.

План квалитета ваздуха доноси се за период од шест година.

Министарство даје сагласност на Предлог плана квалитета ваздуха.

Предлог плана квалитета ваздуха надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе доставља на сагласност Министарству, најкасније у року од 18 месеци по истеку године у којој је утврђено прекорачење.

О реализацији мера и активности из плана квалитета ваздуха надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе припрема годишњи извештај и доставља Министарству у року од 60 дана по истеку сваке календарске године.

План квалитета ваздуха, његов садржај и информације о његовом спровођењу у форми годишњег извештаја јавни су и објављују се на званичној интернет страници надлежног органа аутономне покрајине и надлежног органа јединице локалне самоуправе.

Садржај плана квалитета ваздуха

Члан 32.

Министар ближе прописује садржај плана квалитета ваздуха и форму годишњег извештаја о реализацији Плана квалитета ваздуха.

План квалитета ваздуха може да садржи и мере прописане краткорочним акционим планом из члана 34. овог закона.

Планом квалитета ваздуха могу се утврдити специфичне мере намењене заштити осетљивих група становништва, посебно деце.

4. Краткорочни акциони планови квалитета ваздуха

Доношење краткорочног акционог плана квалитета ваздуха

Члан 33.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе је дужан да донесе краткорочни акциони план квалитета

ваздуха у зони или агломерацији која се налази на њиховој територији у случају да:

1) постоји опасност да нивои загађујућих материја у ваздуху прекораче једну или више концентрација опасних по здравље људи утврђених прописом из члана 18. овог закона;

2) постоји опасност да се прекорачи концентрација приземног озона опасна по здравље људи, утврђена прописом из члана 18. овог закона, ако надлежни орган процени, узимајући у обзир географске, метеоролошке и економске услове, да постоји значајан потенцијал да се смањи ризик, трајање и озбиљност таквог прекорачења.

Краткорочни акциони план квалитета ваздуха може се, ради заштите здравља људи и/или животне средине по потреби, донети и у случају да постоји опасност од прекорачења једне или више граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности за загађујуће материје које су утврђене прописом из члана 18. овог закона.

Предлог краткорочног акционог плана квалитета ваздуха мора бити јавно објављен на званичној интернет страници надлежног органа ради прибављања мишљења, предлога и примедби јавности.

Рок у којем јавност може доставити мишљења, предлоге и примедбе не може бити краћи од 30 дана од дана објављивања.

Предлог краткорочног акционог плана квалитета ваздуха надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе доставља на сагласност Министарству.

О реализацији мера и активности из краткорочног акционог плана квалитета ваздуха надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе припрема годишњи извештај и доставља Министарству у року од 60 дана по истеку сваке календарске године.

Садржај краткорочног акционог плана квалитета ваздуха

Члан 34.

Краткорочни акциони план квалитета ваздуха из члана 33. овог закона садржи нарочито мере које се краткорочно предузимају у циљу смањења ризика или трајања таквог прекорачења.

Краткорочним акционим планом квалитета ваздуха из става 1. овог члана могу се, у зависности од сваког појединачног случаја, утврдити делотворне мере за контролу активности које доприносе настанку опасности од прекорачења одговарајућих концентрација опасних по здравље људи или граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху и/или циљних вредности и, по потреби, привремено зауставити наведене активности.

Краткорочним акционим планом квалитета ваздуха могу се утврдити мере у вези са саобраћајем моторних возила, у складу са посебним законом, радовима на изградњи, бродовима на везу, радом индустријских постројења, употребом производа који садрже загађујуће материје и грејањем домаћинства, као и специфичне активности намењене заштити осетљивих група становништва, нарочито деце.

Министар ближе прописује садржај краткорочног акционог плана квалитета ваздуха.

Доступност јавности краткорочног акционог плана квалитета ваздуха

Члан 35.

Краткорочни акциони план квалитета ваздуха, његов садржај и информације о његовом спровођењу у форми годишњег извештаја, морају бити доступни јавности и заинтересованим организацијама, као што су организације које се баве заштитом животне средине, организације које заступају интересе осетљивих група становништва, здравственим организацијама и удружењима привредника путем објављивања на званичној интернет страници надлежног органа аутономне покрајине и надлежног органа јединице локалне самоуправе.

Планови у случају прекограничног загађења ваздуха

Члан 36.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе је дужан да, у случају када се било која гранична вредност нивоа загађујућих материја у ваздуху, критични ниво, циљна вредност и дугорочни циљ, концентрација опасна по здравље људи или концентрација о којој се извештава јавност прекорачи због значајног прекограничног атмосферског преноса загађујућих материја или њихових прекурсора о томе обавести Министарство, и по потреби, надлежни орган аутономне покрајине.

Министарство у случају из става 1. овог члана, по потреби, предузима заједничке активности са надлежним органима друге државе, као што су припрема заједнички координираног плана квалитета ваздуха и/или припрема и примена краткорочног акционог плана квалитета ваздуха за суседне зоне у нашој и суседним државама како би се таква прекорачења уклонила применом одговарајућих, али сразмерних мера, и размена потребних информација.

У случају прекорачења концентрације опасне по здравље људи или концентрације о којој се извештава јавност у зонама или агломерацијама у близини државне границе, Министарство ће у најкраћем року о томе обавестити надлежни орган суседне државе.

Министарство информисе јавност у случајевима из става 3. овог члана.

5. План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања

Израда и садржај плана

Члан 37.

На подручју у ком је утврђена друга категорија квалитета ваздуха орган надлежан за послове заштите животне средине, налаже оператеру да изради план за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања и одређује рок за израду тог плана, уколико резултати мерења емисија загађујућих материја у ваздух покажу да је дошло до прекорачења граничних вредности емисије.

Оператер је дужан да у року из става 1. овог члана изради План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања.

План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања садржи:

- 1) зону или агломерацију у којој се налази оператер;
- 2) мере за смањење емисија;
- 3) опис одабраних технолошких и других решења;

- 4) редослед спровођења планираних активности;
- 5) рок за спровођење планираних активности;
- 6) процену трошкова за спровођење плана;
- 7) друге податке и документацију.

Сагласност на план из става 3. овог члана даје орган који је наложио израду тог плана.

Изузетно од става 1. овог члана оператер не мора да изради План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања уколико поседује интегрисану дозволу.

V. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ И СМАЊЕЊЕ ЗАГАЂИВАЊА ВАЗДУХА

Члан 38.

Мере за спречавање и смањење загађивања ваздуха обухватају:

- 1) прописивање граничних вредности емисија загађујућих материја из стационарних тачкастих извора загађивања;
- 2) прописивање граничних вредности емисија загађујућих материја из покретних извора загађивања;
- 3) утврђивање националне обавезе смањења емисија одређених загађујућих материја (сумпор диоксид (SO_2), азотни оксиди (NO_x), неметанска испарљива органска једињења (NMVOC), амонијак (NH_3) и суспендоване честице $\text{PM}_{2.5}$);
- 4) прописивање дозвољених количина појединих загађујућих материја у одређеним горивима;
- 5) постепено искључивање из употребе супстанци које оштећују озонски омотач;
- 6) постепено смањивање употребе одређених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште;
- 7) остале мере за спречавање и смањење загађивања.

1. Емисије из стационарних тачкастих извора загађивања, осим постројења за сагоревање

Члан 39.

Влада, на предлог Министарства, прописује:

- 1) граничне вредности емисије загађујућих материја у ваздуху из стационарних тачкастих извора загађивања, осим постројења за сагоревање;
- 2) начин, поступак, учесталост и методологију мерења емисије загађујућих материја;
- 3) критеријуме за успостављање мерних места за мерење емисије;
- 4) поступак вредновања резултата мерења емисије и усклађеност са прописаним нормативима;
- 5) садржај извештаја о извршеним мерењима емисије и билансу емисије;
- 6) начин достављања података о емисијама за потребе информационог система и рокове достављања података.

2. Емисије из малих, средњих и великих постројења за сагоревање

Члан 40.

Влада, на предлог Министарства, прописује граничне вредности емисије из малих, средњих и великих постројења за сагоревање имајући у виду врсту, капацитет, старост, планирани радни век постројења и гориво које се у њему користи, као и начин, поступак, учесталост и методологију мерења емисије загађујућих материја, критеријуме за успостављање мерних места, начин провере тачности мерења (контролна мерења и калибрација), поступак вредновања резултата мерења емисије и усклађеност са прописаним нормативима, начин и рокове за достављање података и поступак одређивања укупне годишње емисије из постројења за сагоревање.

Агенција води регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина као део Националног регистра извора загађивања.

Влада, на предлог Министарства, прописује начин и поступак уписа у регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина.

Оператер средњег постројења за сагоревање односно гасне турбине је дужан да се упише у регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина у складу са прописом из става 3. овог члана.

3. Емисије испарљивих органских једињења

Контрола емисија испарљивих органских једињења

Члан 41.

У циљу спречавања и смањења загађивања ваздуха врши се контрола емисија испарљивих органских једињења која настају из процеса складиштења и транспорта моторног бензина, као и током пуњења резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава.

У циљу спречавања и смањења загађивања ваздуха врши се контрола емисија испарљивих органских једињења која настају из индустријских постројења и активности у којима се користе органски растварачи.

Емисије испарљивих органских једињења насталих из процеса складиштења и транспорта моторног бензина, као и током пуњења резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава

Члан 42.

Оператери који се баве складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава дужни су да примењују прописане техничке мере, захтеве и стандарде у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења.

Министарство, уз сагласност министарства надлежног за послове рударства и енергетике, прописује техничке мере, захтеве, стандарде и њихову примену у циљу смањење емисија испарљивих органских једињења које настају из процеса складиштења и транспорта моторног бензина, то јест за складишне, утоварне и истоварне инсталације на терминалима, покретне резервоаре, утоварне и истоварне инсталације на станицама за снабдевање превозних средстава, као и током пуњења резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава.

Испитивање усаглашености са захтевима стандарда из става 2. овог члана врши се у складу са захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17020.

Агенција води регистар оператера који се баве складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава, као део Националног регистра извора загађивања.

Министарство, уз сагласност министарства надлежног за послове рударства и енергетике, прописује врсту података, начин и рокове за достављање података за регистар оператера који се баве складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава, као део Националног регистра извора загађивања, који води Агенција.

Оператери који се баве складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава дужни су да достављају податке Агенцији у складу са прописом из става 5. овог члана.

Употреба органских растварача

Члан 43.

Оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче дужан је да примењује мере, захтеве и/или поступке у циљу смањења емисије испарљивих органских једињења испод прописаних вредности.

Влада, на предлог Министарства, прописује:

1) листу индустријских постројења и активности у којима се контролише емисија испарљивих органских једињења;

2) захтеве за оператере који се односе на смањење и спречавање емисија испарљивих органских једињења, укључујући план управљања органским растварачима и шеме за смањење емисија испарљивих органских једињења;

3) мере и поступке који се односе на врсте постројења и активности у којима се користе органски растварачи изнад одређене потрошње, обавезе замене опасних материја, односно супстанци, граничне вредности емисија, контролу и праћење ових емисија;

4) захтеве и рокове за оператере у погледу достављања података ради вођења регистра постројења у којима се користе органски растварачи, као део Националног регистра извора загађивања који води Агенција.

Шема за смањење емисија испарљивих органских једињења из става 2. тачка 2) овог члана јесте прописани алтернативни начин смањења емисија испарљивих органских једињења.

Оператер који управља индустријским постројењем, односно обавља активности утврђене прописом из става 2. тачка 1) овог члана, може да примени шему за смањење емисија испарљивих органских једињења у случају да је ова могућност утврђена прописом из става 2. тачка 2) овог члана.

Министар прописује садржину, изглед и начин вођења регистра, начин и поступак уписа у регистар из става 2. тачка 4) овог члана.

Оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче дужан је да доставља податке Агенцији у складу са прописом из става 5. овог члана.

Оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче дужан је да се упише у регистар постројења у којима се користе органски растварачи у складу са прописом из става 2. тачка 4) овог члана.

Списак оператера који најмање садржи листу индустријских постројења и активности из става 2. тачка 1) овог члана објављује се на званичној интернет страници Агенције.

Боје и лакови

Члан 44.

У циљу смањивања емисија испарљивих органских једињења из боја и лакова прописује се максимално дозвољени садржај појединих испарљивих органских једињења у бојама и лаковима.

Максимално дозвољени садржај испарљивих органских једињења у бојама и лаковима утврђен је прописима којима се уређују хемикалије.

4. Емисије из покретних извора загађивања

Члан 45.

Покретни извори загађивања се могу користити и стављати у промет ако загађујуће материје у издувним гасовима из тих извора не прелазе граничне вредности емисије утврђене техничким прописима, у складу са законом.

Емисије из покретних извора загађивања контролишу се приликом редовног, ванредног и контролног техничког прегледа, у складу са прописима којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима.

5. Националне обавезе смањења емисија

Члан 46.

Влада, на предлог Министарства, утврђује националне обавезе и динамику смањења емисија за одређене загађујуће материје (сумпор диоксид (SO_2), азотне оксиде (NO_x), неметанска испарљива органска једињења (NMVOC), амонијак (NH_3) и суспендоване честице $\text{PM}_{2.5}$) у циљу смањења штетног утицаја и ризика на здравље људи и животну средину од дејства ацидификације, еутрофикације и појаве приземног озона, начин израчунавања емисија, методологију израде инвентара емисија, односно прилагођеног инвентара емисија, информативног извештаја о инвентару емисија, пројекција емисија, као и обавезу ажурирања инвентара емисија (укључујући и прилагођени инвентар емисија) и пројекција емисија.

Агенција на својој званичној интернет страници објављује национални инвентар емисија одређених загађујућих материја из става 1. овог члана (укључујући ако је потребно и прилагођени инвентар емисија), националне пројекције емисија, просторно рашчлањене националне инвентаре емисија, инвентаре великих тачкастих извора и додатне информативне извештаје о инвентару у складу са методологијом предвиђеном Конвенцијом о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима („Службени лист СФРЈ – Међународни уговори”, број 11/86).

Националне обавезе смањења емисија из става 1. овог члана не односе се на емисије које потичу од ваздухоплова након циклуса слетања и полетања, као и на емисије азотних оксида и неметанских испарљивих органских једињења које су резултат процеса обухваћених номенклатуром извештавања (NFR) из 2014. године у складу са Конвенцијом о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима; а који се односе на категорије 3В (управљање стајским ђубривом) и 3Д (пољопривредно земљиште).

6. Праћење утицаја загађења ваздуха на екосистеме

Члан 47.

Праћење негативног утицаја загађеног ваздуха на екосистеме спроводи се кроз мрежу локација за праћење, која је репрезентативна за слатководна, природна и полуприродна станишта и шумске екосистеме на територији Републике Србије.

Мрежа локација за праћење саставни је део праћења квалитета животне средине и финансира се из буџета Републике Србије.

Влада, на предлог Министарства, доноси програм праћења негативног утицаја загађеног ваздуха на екосистеме.

Мрежа локација из става 1. овог члана успоставља се у складу са програмом из става 3. овог члана.

7. Дозвољене количине загађујућих материја у одређеним горивима

Члан 48.

Горива која се стављају у промет, односно користе у стационарним тачкастим и покретним изворима загађивања не могу да се производе, увозе и стављају у промет ако не задовољавају захтеве прописане техничким прописом који се односи на квалитет тог горива.

Техничким прописом из става 1. овог члана прописују се технички и други захтеви које то гориво мора да испуњава, дозвољене количине загађујућих материја у гориву, методе испитивања горива, начин утврђивања квалитета и доказивања усклађености са прописаним граничним вредностима.

8. Емисије супстанци које оштећују озонски омотач и емисије флуорованих гасова са ефектом стаклене баште

Поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и производима и/или опремом који их садрже

Члан 49.

Влада, на предлог Министарства, прописује поступно смањивање потрошње супстанци које оштећују озонски омотач, поступање са тим супстанцама, производима и/или опремом који их садрже или се ослањају на њих, поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач након престанка употребе производа и/или опреме који их садрже или се ослањају на њих, начин њиховог сакупљања, обнављања, обраде или уништавања, употребе и трајног одлагања, стављања у промет, начин обрачуна трошкова њихове поновне употребе, начин означавања производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, процедуре за проверу испуштања стационарне расхладне и климатизационе опреме, топлотних пумпи и система за заштиту од пожара који садрже три или више килограма супстанци које оштећују озонски омотач, као и поступање са климатизационим системима у одређеним моторним возилима који садрже те супстанце.

Прописом из става 1. овог члана утврђују се услови које морају да испуне правна лица и предузетници који обављају делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања, сакупљања, обнављања и обраде, контролу употребе, стављања у промет, трајног одлагања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже или се ослањају на супстанце које оштећују озонски омотач.

Правна лица и предузетници који обављају делатност инсталирања, одржавања и/или сервисирања, провере испуштања производа и/или опреме и сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач морају да имају запослене који поседују сертификат за обављање наведених делатности.

За обављање делатности производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач и делатности сакупљања, обнављања и обраде тих супстанци и стављања у промет обновљених и обрађених супстанци које оштећују озонски омотач, правна лица и предузетници морају да имају дозволу Министарства.

Против акта из става 4. овог члана није дозвољена жалба већ се може покренути управни спор.

Правна лица и предузетници који обављају делатност инсталирања, одржавања и/или сервисирања, провере испуштања производа и/или опреме и сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач дужни су да обавесте Министарство о промени у погледу испуњавања услова из става 3. овог члана и прописа из става 1. овог члана у року од 30 дана од дана сазнања о насталој промени.

Поступање са флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима и/или опремом који их садрже

Члан 50.

Влада, на предлог Министарства, прописује поступно смањивање потрошње одређених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, контролу емисија, листу и састав флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и њихов потенцијал глобалног загревања, поступање са флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, производима и/или опремом који их садрже или се ослањају на њих, поступање са флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште након престанка употребе производа и/или опреме који их садрже или се ослањају на њих, начин њиховог сакупљања, обнављања, обраде или уништавања, употребе и трајног одлагања, стављања у промет, начин обрачуна трошкова њихове поновне употребе, начин означавања производа и/или опреме који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште, начин контроле употребе, процедуре за проверу испуштања стационарне расхладне и климатизационе опреме, топлотних пумпи и система за заштиту од пожара који садрже три или више килограма флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, као и поступање са климатизационим системима у одређеним моторним возилима, који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште.

Прописом из става 1. овог члана утврђују се услови које морају да испуне правна лица и предузетници који обављају делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања, сакупљања, обнављања и обраде, контролу употребе, стављања у промет, трајног одлагања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже или се ослањају на флуороване гасове са ефектом стаклене баште.

Правна лица и предузетници који обављају делатност инсталирања, одржавања и/или сервисирања, провере испуштања производа и/или опреме и сакупљања флуорованих гасова са ефектом стаклене баште морају да имају запослене који поседују сертификат за обављање наведених делатности.

За обављање делатности производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже

флуороване гасове са ефектом стаклене баште и делатности сакупљања, обнављања и обраде флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и стављања у промет обновљених и обрађених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште правна лица и предузетници морају да имају дозволу Министарства.

Против акта из става 4. овог члана није дозвољена жалба већ се може покренути управни спор.

Правна лица и предузетници који обављају делатност инсталирања, одржавања и/или сервисирања, провере испуштања производа и/или опреме и сакупљања флуорованих гасова са ефектом стаклене баште дужни су да обавесте Министарство о промени у погледу испуњавања услова из става 3. овог члана и прописа из става 1. овог члана у року од 30 дана од дана сазнања о насталој промени.

Сертификација

Члан 51.

Услове и минималне захтеве за установе које организују и спроводе обуку; услове, минималне захтеве и поступак за спровођење обука, полагање испита; добијање, одузимање и обнављање сертификата; изглед и форму сертификата за запослене код правних лица и/или предузетника који обављају делатност инсталирања, одржавања и/или сервисирања и провере испуштања расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи и система за заштиту од пожара који садрже или се ослањају на супстанце које оштећују озонски омотач или на флуороване гасове са ефектом стаклене баште, делатност сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи, система за заштиту од пожара и опреме која садржи раствараче и искључивања из употребе ове опреме и система, делатност сакупљања флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из опреме за високонапонско прекидање и делатност сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из климатизационих система одређених моторних возила, прописује Влада на предлог Министарства.

Сертификат издаје Министарство на основу захтева у форми решења. Сертификат се издаје на период од пет година од дана издавања и након истека важења може се обновити. Сертификат се може одузети на предлог инспектора за заштиту животне средине ако носилац сертификата не испуњава прописане услове.

Забране

Члан 52.

На територији Републике Србије забрањује се:

- 1) производња супстанци које оштећују озонски омотач;
- 2) увоз и/или извоз супстанци које оштећују озонски омотач и одређених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, а који су утврђени потврђеним међународним уговором, односно производа и опреме који садрже ове супстанце или одређене флуороване гасове са ефектом стаклене баште, из земаља односно у земље које нису уговорне стране тог уговора;
- 3) увоз и/или извоз без дозволе супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште;

4) увоз и/или извоз и стављање у промет нових производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, изузев у случајевима дефинисаним прописом из члана 49. овог закона;

5) испуштање супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште;

6) пуњење производа и опреме који су предвиђени да садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште са супстанцама које оштећују озонски омотач, као и пуњење производа и опреме који су предвиђени да садрже супстанце које оштећују озонски омотач са флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште;

7) испирање производа и/или опреме супстанцама које оштећују озонски омотач;

8) стављање у промет супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште физичким лицима, осим предузетницима који имају дозволу Министарства из члана 49. став 4. овог закона и/или члана 50. став 4. овог закона;

9) увоз и/или извоз и стављање у промет коришћених производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач;

10) поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима и/или опремом који садрже ове супстанце без дозволе издате од стране Министарства;

11) увоз и извоз флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и супстанци које оштећују озонски омотач у неповратним боцама под притиском, изузев за есенцијалну лабораторијску и аналитичку примену.

Евиденција о супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште

Члан 53.

Министарство води евиденцију о увозу, извозу, стављању у промет и потрошњи супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, као и евиденцију правних лица и предузетника који се баве делатношћу увоза и/или извоза, стављања у промет супстанци које оштећују озонски омотач и/или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, односно производа и/или опреме који их садрже, производње и одржавања производа и опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач или флуороване гасове са ефектом стаклене баште, као и сакупљања, обнављања и обраде супстанци које оштећују озонски омотач и флуорованих гасова са ефектом стаклене баште.

Агенција води евиденцију годишњих извештаја о увозу и/или извозу, стављању у промет супстанци које оштећују озонски омотач и/или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, односно производа и/или опреме који их садрже, сакупљеним, обновљеним и обрађеним количинама супстанци које оштећују озонски омотач и/или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште, као и о произведеним и инсталираним производима и/или опреми који садрже супстанце које оштећују озонски омотач или флуороване гасове са ефектом стаклене баште.

Правно лице и/или предузетник који се бави делатношћу из става 2. овог члана дужан је да достави податке Агенцији у форми електронског документа, уносом података у информациони систем Националног и локалног регистра

извора загађивања, у складу са прописима којима се уређује електронски документ, електронска идентификација и услуге од поверења у електронском пословању.

Министар прописује, начин, рокове и процедуре достављања података из става 2. овог члана.

9. Остале мере за спречавање и смањење загађивања ваздуха

Мере превенције и санације

Члан 54.

Стационарни тачкасти извор загађивања мора да се пројектује, гради и/или производи, опрема, користи и одржава тако да не испушта загађујуће материје у ваздух у количини већој од прописаних граничних вредности емисије.

Уколико дође до квара уређаја којима се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите или до поремећаја технолошког процеса, због чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, оператер је дужан да квар или поремећај отклони, односно прилагоди рад насталој ситуацији или да обустави технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року.

У случају прекорачења граничних вредности емисија загађујућих материја у ваздуху оператер је дужан да, када уочи или по налогу надлежног инспектора, предузме техничко-технолошке мере или да обустави технолошки процес, како би се концентрације емитованих загађујућих материја свеле на прописане граничне вредности емисије.

Оператер стационарног тачкастог извора загађивања, код кога се у процесу обављања делатности могу емитовати гасови непријатног мириса, дужан је да примењује мере које ће довести до редукције мириса иако је концентрација емитованих загађујућих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије.

Дозвола за рад

Члан 55.

Новоизграђени или реконструисани стационарни тачкасти извор загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе, израде студије о процени утицаја на животну средину, односно чија изградња или реконструкција није прописана посебним пописима у области одбране може да почне са радом након што прибави дозволу за рад.

Дозволу из става 1. овог члана издаје орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине у форми решења.

На првостепено решење надлежног органа јединице локалне самоуправе из става 2. овог члана може се изјавити жалба.

Надлежни орган јединице локалне самоуправе издаје дозволу из става 1. овог члана ако утврди:

1) да је оператер предузео све планиране техничко-технолошке и друге мере заштите ваздуха од загађивања;

2) да су емисије загађујућих материја из тог стационарног тачкастог извора загађивања испод прописаних граничних вредности емисије.

Уз захтев за издавање дозволе из става 1. овог члана прилаже се:

- 1) употребна дозвола или када се иста не издаје еквивалентни последњи документ који омогућава почетак експлоатације стационарног тачкастог извора загађивања;
- 2) решење о регистрацији привредног субјекта од Агенције за привредне регистре;
- 3) изјава оператера да је предузео све планиране техничко-технолошке и друге мере заштите ваздуха од загађивања;
- 4) услови и сагласности других надлежних органа и организација прибављених у складу са посебним законима;
- 5) извештај о извршеном мерењу емисије загађујућих материја у ваздух, као и друга документација неопходна за доношење решења, по налогу надлежног органа.

У случају да се на стационарном тачкастом извору загађивања не могу спровести мерења емисије загађујућих материја у ваздух у складу са прописом који регулише област мерења емисије загађујућих материја у ваздух из стационарних тачкастих извора загађивања, уз захтев за издавање дозволе за рад прилаже се и извештај овлашћеног правног лица за мерење емисије загађујућих материја у ваздух да није могуће извршити мерења.

Надлежни орган ће привремено одобрити рад извора загађивања из става 1. овог члана ради прибављања резултата мерења емисије, ако та мерења нису обављена у току пробног рада.

Дозволом за рад из става 1. овог члана утврђује се да су испуњени услови заштите ваздуха од загађивања и одобрава рад стационарног тачкастог извора загађивања.

У документа из става 5. тач. 1) и 2) овог члана орган по службеној дужности врши увид, односно прибавља документа из става 5. тач. 1) и 2) овог члана, уз сагласност подносиоца захтева.

Одредбе овог члана не примењују се на постројења и активности у којима се користе органски растварачи, а која подлежу обавези регистрације у складу са чланом 43. став 5. овог закона.

Забрана рада

Члан 56.

Забрањује се рад новоизграђеног или реконструисаног стационарног тачкастог извора загађивања, као и обављање других активности на отвореном простору које могу довести до неконтролисаног ослобађања загађујућих материја, док се не прибави дозвола за рад из члана 55. став 1. овог закона.

Обавезе оператера

Члан 57.

Оператер је дужан да:

- 1) податке о стационарном тачкастом извору загађивања и свакој његовој промени (реконструкцији) достави Агенцији, надлежном органу аутономне покрајине и надлежном органу јединице локалне самоуправе;
- 2) обезбеди редовни мониторинг емисије;

3) обезбеди континуална мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење, уз сагласност Министарства;

4) обезбеди контролна мерења емисије у ваздух преко другог овлашћеног правног лица, кад оператер самостално или преко одређеног овлашћеног правног лица врши мерења, а резултати извршених мерења пружају основ за то;

5) обезбеди прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, уколико не врши континуално мерење емисије;

6) обезбеди праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица;

7) води евиденцију о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и достави податке у форми електронског документа, уносом података у информациони систем Националног и локалног регистра извора загађивања, у складу са прописима којима се уређује електронски документ, електронска идентификација и услуге од поверења у електронском пословању, Агенцији, надлежном органу аутономне покрајине и надлежном органу јединице локалне самоуправе и то за мерења из тач. 2) и 3) овог става једном у три месеца у року од 15 дана од истека тромесечја, за мерења из тачке 5) овог става у року од 30 дана од дана извршеног мерења, за мерења на годишњем нивоу у виду годишњег извештаја најкасније до 31. марта текуће године за претходну календарску годину;

8) води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива;

9) води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја у ваздух, као и мерних уређаја за мерење емисије.

Оператер је дужан да о свом трошку спроведе мере за смањење емисија загађујућих материја за своје стационарне тачкасте изворе загађивања.

VI. ПОСЛОВИ МЕРЕЊА НИВОА ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА У ВАЗДУХУ И МЕРЕЊА ЕМИСИЈЕ ЗАГАЂУЈУЋИХ МАТЕРИЈА У ВАЗДУХ

Национална референтна лабораторија

Члан 58.

Национална референтна лабораторија је правно лице које је акредитовано према стандардима SRPS ISO/IEC 17025 и SRPS ISO 17043 и обезбеђује одобрење мерних система, обезбеђивање тачности мерења квалитета ваздуха, анализу метода оцењивања квалитета ваздуха и националну координацију програма осигурања квалитета на територији Републике Србије.

Обавезе Националне референтне лабораторије, услови које треба да испуњава Национална референтна лабораторија у погледу, простора, опреме, запослених, као и садржину, форма и изглед докумената које национална референтна лабораторија издаје, начин извештавања, финансирања, поступак проглашења и остали релевантни услови уређују се посебним законом.

Овлашћена правна лица

Члан 59.

Овлашћена правна лица која имају дозволу за мониторинг квалитета ваздуха дужна су да мерење квалитета ваздуха обављају у складу са прописом из члана 9. став 3. овог закона и члана 18. овог закона.

Овлашћена правна лица која имају дозволу за мерење емисије из стационарних тачкастих извора загађивања дужна су да мерење емисије обављају у складу са прописима из чл. 39, 40. и 43. овог закона.

Правно лице из члана 15. став 9. овог закона дужно је да своју делатност врши у складу са прописима из члана 9. став 3. овог закона и члана 18. овог закона.

Дозвола за правна лица

Члан 60.

Овлашћена правна лица из члана 59. ст. 1. и 2. овог закона могу да врше мерење по добијању дозволе Министарства, уколико испуњавају услове у погледу кадрова, опреме и простора, као и ако су технички оспособљена према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025.

Влада, на предлог Министарства, прописује ближе услове за издавање дозволе из става 1. овог члана, садржај дозволе, као и услове које треба да испуни правно лице из члана 15. став 9. овог закона.

Дозвола за мерење квалитета ваздуха и/или емисије одузеће се ако овлашћено правно лице престане да испуњава прописане услове и ако се утврди да овлашћено правно лице ове послове не обавља у складу са издатом дозволом и прописима из члана 9. став 3. овог закона, члана 18. овог закона односно чл. 39, 40. и 43. овог закона.

На решење којим се издаје дозвола из става 1. овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

Сагласност за оператере

Члан 61.

Оператер који самостално врши мерење квалитета ваздуха и/или емисије, мерења мора вршити у складу са прописима из члана 9. став 3. овог закона и члана 18. овог закона, односно чл. 39, 40. и 43. овог закона.

Оператер из става 1. овог члана може да у оквиру своје регистроване делатности самостално врши мерења квалитета ваздуха и/или емисије по прибављању сагласности Министарства у форми решења под условом да је стручно и технички оспособљен према захтевима стандарда SRPS ISO/IEC 17025.

Влада на предлог Министарства, прописује ближе услове за издавање сагласности из става 2. овог члана и садржај сагласности.

На решење из става 2. овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

Стручна и техничка оспособљеност

Члан 62.

Правно лице из члана 59. ст. 1. и 2. овог закона и члана 61. став 1. овог закона може да добије дозволу, односно сагласност за вршење послова из члана 59. ст. 1. и 2. овог закона и члана 61. став 1. овог закона уз услов да је

стручно и технички оспособљено, што доказује потврдом издатом од стране националног акредитационог тела.

Оцењивање стручне и техничке оспособљености из става 1. овог члана врши Акредитационо тело Србије.

Одузимање дозволе и сагласности

Члан 63.

Министарство на основу извештаја надлежног инспектора одузима дозволу из члана 60. став 1. овог закона, односно сагласност из члана 61. став 2. овог закона.

На решење којим се одузима дозвола, односно сагласност из става 1. овог члана није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

Ревизија дозвола и сагласности

Члан 64.

Ревизија дозвола из члана 60. став 1. овог закона, односно сагласности из члана 61. став 2. овог закона врши се сваке четврте године.

Ревизија дозвола, односно сагласности из става 1. овог члана врши се и на захтев овлашћеног правног лица, односно оператора, уколико дође до промена у акту о акредитацији или услова предвиђених чланом 60. став 2. овог закона и чланом 61. став 3. овог закона.

Уколико дође до промена у акту о акредитацији или услова предвиђених чланом 60. став 2. овог закона и чланом 61. став 3. овог закона, овлашћено правно лице, односно оператор, дужан је да о томе обавести Министарство у року од 30 дана од дана сазнања о насталој промени.

Министарство на званичној интернет страници објављује списак овлашћених правних лица из члана 59. ст. 1. и 2. овог закона којима је издата дозвола из члана 60. став 1. овог закона, као и оператора из члана 61. став 1. овог закона којима је издата сагласност из члана 61. став 2. овог закона.

VII. ИНФОРМИСАЊЕ

Члан 65.

Надлежни орган дужан је да информише јавност, друге органе, као и релевантне организације бесплатно путем званичне интернет странице о:

- 1) квалитету ваздуха (чл. 14. и 15. овог закона);
- 2) годишњем извештају о стању квалитета ваздуха;
- 3) плановима квалитета ваздуха донетим у складу са чланом 31. овог закона;
- 4) краткорочним акционим плановима квалитета ваздуха донетим у складу са чланом 33. овог закона.

Годишњи извештај о стању квалитета ваздуха у Републици Србији припрема и објављује Агенција.

Садржај информација о квалитету ваздуха

Члан 66.

Информације о квалитету ваздуха из члана 65. став 1. тачка 1) овог закона садрже нарочито:

1) податке у реалном времену и ажуриране податке о концентрацијама загађујућих материја у ваздуху које су обухваћене овим законом, а нарочито сумпор диоксид, азот диоксид, суспендоване честице (PM_{2.5} и PM₁₀), приземни озон и угљен моноксид;

2) податке о концентрацијама бензена, олова, арсена, кадмијума, никла и бензо(а)пирена у ваздуху;

3) измерене концентрације загађујућих материја представљене у одговарајућим периодима усредњавања;

4) информације о нивоима концентрација које прекорачују граничне вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, циљне вредности, дугорочне циљеве, концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којима се извештава јавност, за релевантне периоде усредњавања и подручја на које се односи.

У случају прекорачења концентрације опасне по здравље људи и концентрације о којој се извештава јавност надлежни орган обавештава јавност о локацији или подручју прекорачења, врсти концентрације која је прекорачена, времену почетка и трајању прекорачења, највишој једночасовној концентрацији, односно највишој осмочасовној средњој концентрацији у случају приземног озона, прогнозама за наредни период са очекиваним променама загађења са проценом промене, подацима за посебно осетљиве групе становништва, могућим ефектима по здравље и препорученом понашању и подацима о мерама за смањење изложености загађењу.

Рокови за информисање јавности

Члан 67.

Агенција једном месечно објављује извештаје о стању квалитета ваздуха за претходни месец, а на основу података из државне и локалних мрежа.

Надлежни орган обавештава јавност:

1) о квалитету ваздуха, у облику годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха, до 31. маја текуће године за претходну годину;

2) о доношењу плана квалитета ваздуха и његовом садржају у року од осам дана од дана усвајања;

3) о краткорочном акционом плану квалитета ваздуха и његовом садржају у року од осам дана од дана усвајања;

4) о спровођењу планова квалитета ваздуха и краткорочних акционих планова квалитета ваздуха у форми годишњег извештаја у року од 60 дана по истеку сваке календарске године.

VIII. ИНФОРМАЦИОНИ СИСТЕМ

Садржина информационог система квалитета ваздуха

Члан 68.

Информациони систем квалитета ваздуха саставни је део јединственог информационог система заштите животне средине и садржи:

1) податке из државне мреже и локалних мрежа за праћење квалитета ваздуха, као и податке који су добијени мерењем од стране оператера;

2) податке о прекорачењу концентрација о којој се извештава јавност и концентрација опасних по здравље људи и мере заштите здравља људи и животне средине у таквим случајевима;

- 3) податке о супстанцама које оштећују озонски омотач;
- 4) податке о флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште у складу са овим законом;
- 5) податке из Националног инвентара ненамерно испуштених дуготрајних органских загађујућих супстанци;
- 6) податке из Националног инвентара одређених загађујућих материја у ваздух из члана 46. став 1. овог закона;
- 7) мере и планове за заштиту и побољшање квалитета ваздуха;
- 8) мере и планове за заштиту озонског омотача;
- 9) податке о органима државне управе и о овлашћеним правним лицима која обављају послове мерења нивоа загађујућих материја и емисије;
- 10) податке из регистра извора загађивања ваздуха;
- 11) друге податке од значаја за квалитет ваздуха.

Влада, на предлог Министарства, прописује методологију прикупљања података за Национални инвентар ненамерно испуштених дуготрајних органских загађујућих супстанци.

Информациони систем квалитета ваздуха за Републику Србију води Агенција, као део Информационог система заштите животне средине.

Државни органи и организације, надлежни органи аутономне покрајине и надлежни органи јединице локалне самоуправе, оператери и овлашћена правна лица дужни су да благовремено и без накнаде достављају податке из своје надлежности, као и друге податке који су потребни за вођење информационог система о квалитету ваздуха Агенцији у циљу израде планова, програма и извештаја, у складу са овим законом.

Подаци који се у смислу закона који уређује заштиту тајности података не могу учинити доступни јавности нису обухваћени обавезом из става 4. овог члана.

Агенција је дужна да на прописан начин прикупља и уноси податке у информациони систем квалитета ваздуха.

Размена информација и података из информационог система

Члан 69.

Подаци из информационог система квалитета ваздуха се користе за размену информација о мерним местима у државној и локалним мрежама, техникама мерења, као и за размену података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама и података о емисијама из извора загађивања ваздуха за потребе извештавања у складу са преузетим међународним обавезама.

Министар прописује начин размене информација из става 1. овог члана.

Посредовање у размени података

Члан 70.

Министарство посредује и размењује податке о квалитету ваздуха, емисијама, потрошњи и употреби супстанци које оштећују озонски омотач и одређених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште са међународним организацијама и другим државама у складу са потврђеним међународним уговорима.

Агенција посредује и размењује податке са Европском агенцијом за заштиту животне средине и Европском мрежом за информације и посматрање.

IX. ФИНАНСИРАЊЕ ЗАШТИТЕ И ПОБОЉШАЊА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Извори финансирања

Члан 71.

Средства за финансирање праћења, заштите и побољшања квалитета ваздуха у складу са законом обезбеђују се:

- 1) из буџета Републике Србије;
- 2) из буџета аутономне покрајине;
- 3) из буџета јединице локалне самоуправе;
- 4) из обавеза оператера;
- 5) из међународних извора.

Коришћење средстава

Члан 72.

Средства из члана 71. овог закона користе се за:

- 1) оцењивање квалитета ваздуха и разврставање зона и агломерација према категоријама квалитета ваздуха;
- 2) одржавање, функционисање, развој и реализацију програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи;
- 3) одржавање, функционисање, развој и реализацију програма контроле квалитета ваздуха у локалној мрежи;
- 4) мерења посебне намене;
- 5) спровођење мера за смањење потрошње и употребе супстанци које оштећују озонски омотач у циљу заштите озонског омотача;
- 6) спровођење мера за смањење потрошње, употребе и емисија одређених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште;
- 7) извршавање обавеза преузетих међународним уговорима;
- 8) одржавање информационог система квалитета ваздуха;
- 9) успостављање и одржавање регистра извора загађивања ваздуха;
- 10) израду и реализацију Програма заштите ваздуха, акционог плана, Националног програма контроле загађења ваздуха, планова квалитета ваздуха и краткорочних акционих планова квалитета ваздуха;
- 11) финансирање и/или суфинансирање стручних и научних истраживања потребних за остваривање циљева овог закона;
- 12) суфинансирање инвестиција које ће допринети битном смањењу загађења ваздуха;
- 13) финансирање и/или суфинансирање других пројеката, програма и мера у циљу заштите и побољшања квалитета ваздуха;
- 14) примену технологије и производа који смањују загађивање ваздуха.

Х. НАДЗОР

Надзор над радом

Члан 73.

Министарство врши надзор над радом Агенције, надлежног органа аутономне покрајине, надлежног органа јединице локалне самоуправе, као и овлашћених правних лица у вршењу поверених послова.

Инспекцијски надзор

Члан 74.

Инспекцијски надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих за његово извршавање врши Министарство, ако овим законом није другачије прописано.

Инспекцијски надзор врши инспектор за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспектор) у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Аутономној покрајини поверавају се послови инспекцијског надзора над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган аутономне покрајине издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу.

Јединици локалне самоуправе поверавају се послови инспекцијског надзора над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган јединице локалне самоуправе издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу.

Граду, односно граду Београду поверава се вршење инспекцијског надзора над спровођењем мера заштите ваздуха од загађивања у објектима за које надлежни орган града, односно града Београда издаје одобрење за градњу, односно употребну дозволу.

На садржину, врсту, облик, поступак и спровођење инспекцијског надзора, овлашћења и обавезе учесника у инспекцијском надзору и друга питања од значаја за инспекцијски надзор која нису уређена овим законом, примењују се одредбе закона и других прописа којим се уређује инспекцијски надзор.

Права и дужности инспектора

Члан 75.

У вршењу послова инспекцијског надзора инспектор има право и дужност да утврђује:

1) да ли се праћење квалитета ваздуха у државној мрежи врши у складу са Програмом контроле квалитета ваздуха;

2) да ли се Агенцији достављају подаци о квалитету ваздуха добијене контролом квалитета ваздуха, као и резултате мерења посебне намене у прописаном року;

3) да ли је благовремено обавештен надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији је дошло до прекорачења концентрација опасних по здравље људи у циљу предузимања мера из краткорочних акционих планова квалитета ваздуха;

4) да ли је израђен План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања из члана 37. ст. 1. и 2. овог закона;

5) да ли је средње постројење за сагоревање уписано у регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина;

6) да ли се примењују прописане техничке мере, захтеви и/или стандарди у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења;

7) да ли оператер који се бави складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава доставља податке Агенцији;

8) да ли се примењују мере, захтеви и/или поступци у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења;

9) да ли оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче доставља податке Агенцији;

10) да ли је постројење у којем се користе органски растварачи уписано у регистар постројења у којима се користе органски растварачи;

11) да ли се делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач обавља без дозволе Министарства;

12) да ли се делатност сакупљања, обнављања и обраде супстанци које оштећују озонски омотач и стављања у промет обновљених и обрађених супстанци које оштећују озонски омотач обавља без дозволе Министарства;

13) да ли је дошло до промене у погледу испуњавања услова из члана 49. став 3. овог закона и да ли је о томе благовремено обавештено Министарство;

14) да ли се делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште обавља без дозволе Министарства;

15) да ли се делатност сакупљања, обнављања и обраде флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и стављања у промет обновљених и обрађених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште обавља без дозволе Министарства;

16) да ли је дошло до промене у погледу испуњавања услова из члана 50. став 3. овог закона и да ли је о томе благовремено обавештено Министарство;

17) да ли се производе супстанце које оштећују озонски омотач;

18) да ли се увозе и/или извозе супстанце које оштећују озонски омотач и одређени флуоровани гасови са ефектом стаклене баште, а који су утврђени потврђеним међународним уговором, односно производи и опрема који садрже ове супстанце или одређене флуороване гасове са ефектом стаклене баште, из земаља, односно у земље које нису уговорне стране тог уговора;

19) да ли се увозе и/или извозе супстанце које оштећују озонски омотач и флуоровани гасови са ефектом стаклене баште без дозволе;

20) да ли се увозе и/или извозе и стављају у промет нови производи и опрема који садрже супстанце које оштећују озонски омотач изузев у случајевима дефинисаним прописом из члана 49. овог закона;

21) да ли се испуштају супстанце које оштећују озонски омотач и флуоровани гасови са ефектом стаклене баште;

22) да ли се пуне производи и опрема који су предвиђени да садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште супстанцама које оштећују озонски омотач, као и производи и опрема који су предвиђени да садрже супстанце које оштећују озонски омотач флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште;

23) да ли се испирају производи и/или опрема супстанцама које оштећују озонски омотач;

24) да ли се стављају у промет супстанце које оштећују озонски омотач и флуоровани гасови са ефектом стаклене баште физичким лицима, осим предузетницима који имају дозволу Министарства из члана 49. став 4. овог закона и/или члана 50. став 4. овог закона;

25) да ли се увозе и/или извозе и стављају у промет коришћени производи и опрема који садрже супстанце које оштећују озонски омотач;

26) да ли се поступа са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима и/или опремом који садрже ове супстанце без дозволе издате од стране Министарства;

27) да ли се увозе и извозе флуоровани гасови са ефектом стаклене баште и супстанце које оштећују озонски омотач у неповратним боцама под притиском, изузев за есенцијалну лабораторијску и аналитичку примену;

28) да ли се достављају подаци Агенцији у складу са чланом 53. став 3. овог закона;

29) да ли се користи и одржава стационарни тачкасти извор загађивања који испушта загађујуће материје у ваздух у количини већој од граничних вредности емисије;

30) да ли је отклоњен квар или поремећај, односно да ли је прилагођен рад насталој ситуацији или обустављен технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року;

31) да ли се предузимају техничко-технолошке мере или је обустављен технолошки процес, како би се концентрација емитованих загађујућих материја у ваздуху свела на прописане граничне вредности емисије;

32) да ли се примењују мере које могу да доведу до редукције мириса иако је концентрација емитованих загађујућих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;

33) да ли је новоизграђени или реконструисани стационарни тачкасти извор загађивања отпочео са радом без дозволе за рад;

34) да ли се подаци о стационарном тачкастом извору загађивања и свакој његовој промени (реконструкцији) достављају Агенцији, надлежном органу аутономне покрајине и надлежном органу јединице локалне самоуправе;

35) да ли је обезбеђен редован мониторинг емисије;

36) да ли су обезбеђена континуална мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење;

37) да ли су обезбеђена контролна мерења емисије преко другог овлашћеног правног лица, ако мерења емисије обавља самостално или преко одређеног овлашћеног правног лица а резултати извршених мерења пружају основ за то;

38) да ли су обезбеђена прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, уколико се не врши континуално мерење емисије;

39) да ли је обезбеђено праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица;

40) да ли се води евиденција о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и да ли се достављају подаци у складу са чланом 57. став 1. тачка 7) овог закона;

41) да ли се води евиденција о врсти и квалитету сировина и горива;

42) да ли се води евиденција о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја у ваздух, као и мерних уређаја за мерење емисије;

43) да ли врши мерења без дозволе Министарства из члана 60. ст. 1 и 2. овог закона;

44) да ли се мерење квалитета ваздуха и/или емисије обавља у складу чланом 61. став 1. овог закона;

45) да ли се мерење врши без сагласности Министарства;

46) да ли је Министарство обавештено о промени у погледу акта о акредитацији или испуњавања услова из члана 60. став 2. овог закона и члана 61. став 3. овог закона у прописаном року;

47) да ли је поступљено по решењу инспектора (члан 76);

48) да ли је поступљено у складу са налогом инспектора;

49) да ли се примењују и друге прописане мере за спречавање и смањивање загађивања ваздуха;

50) да ли се спроводе мере из планова квалитета ваздуха које спроводе оператери;

51) да ли се спроводе мере из краткорочних акционих планова квалитета ваздуха које спроводе оператери;

52) да ли су предузете и друге мере прописане овим законом.

Овлашћења инспектора

Члан 76.

У вршењу послова из члана 75. овог закона инспектор је овлашћен да:

1) нареди извршавање прописаних обавеза у одређеном року;

2) да привремено забрани рад ако се налог у остављеном року не изврши;

3) привремено забрани рад стационарног тачкастог извора загађивања, или наложи предузимање других одговарајућих мера заштите или наложи прилагођавање рада до отклањања поремећаја технолошког процеса, док се емисија и нивои загађујућих материја у ваздуху не сведу на прописане граничне вредности;

4) нареди прибављање резултата мерења емисије и/или нивоа загађујућих материја у ваздуху преко овлашћеног правног лица и привремено забрани рад ако се резултати мерења не доставе на увид у остављеном року;

5) нареди контролна мерења емисије загађујућих материја у ваздух преко другог овлашћеног правног лица, кад оператер самостално или преко одређеног овлашћеног правног лица врши мерења, а резултати извршених мерења пружају основ за то;

6) наложи вођење евиденције о извршеним мерењима емисије и достављање података у форми електронског документа, уносом података у информациони систем Националног и локалног регистра извора загађивања, у складу са прописима којима се уређује електронски документ, електронска идентификација и услуге од поверења у електронском пословању Агенцији, надлежном органу аутономне покрајине, односно надлежном органу јединице локалне самоуправе;

7) наложи вођење евиденције о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја, као и мерних уређаја за мерење емисије;

8) забрани рад стационарног тачкастог извора загађивања или другу активност која се обавља противно овом закону;

9) предложи одузимање овлашћења за обављање послова мерења емисије и/или праћење квалитета ваздуха уколико се ти послови не обављају у складу са законом;

10) нареди оператеру средњих постројења за сагоревање упис у регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина;

11) наложи оператеру који се бави складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава отклањање недостатака у погледу прописаних техничких мера, захтева и стандарда у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења;

12) наложи оператеру који се бави складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава достављање података Агенцији за заштиту животне средине у складу са овим законом;

13) привремено забрани рад оператеру који у свом производном процесу користи органске раствараче или наложи предузимање мера у циљу смањења емисије испарљивих органских једињења испод прописаних вредности;

14) нареди оператеру који у свом производном процесу користи органске раствараче достављање података Агенцији за заштиту животне средине у складу са овим законом;

15) забрани поступање са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима и/или опремом који их садрже противно овом закону;

16) забрани обављање делатности инсталирања, одржавања или сервисирања и провере испуштања расхладне и климатизационе опреме и топлотних пумпи и сакупљања супстанци које оштећују озонски омотач или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште из те опреме уколико не поседују дозволу;

17) предложи одузимање сертификата ако лице престане да испуњава прописане услове;

18) забрани увоз и/или извоз супстанци које оштећују озонски омотач или флуорованих гасова са ефектом стаклене баште за које није издата дозвола;

19) нареди отклањање других утврђених неправилности или извршење других прописаних обавеза у остављеном року;

20) нареди спровођење мера заштите ваздуха из планова квалитета ваздуха које спроводе оператери;

21) нареди спровођење мера из краткорочних акционих планова квалитета ваздуха које спроводе оператери;

22) у поступку принудног извршења решења изврши печатење стационарног тачкастог извора загађивања или одреди други начин принудног извршења, у складу са законом;

23) нареди извршење и других законом прописаних обавеза у одређеном року.

Ако инспектор у вршењу инспекцијског надзора утврди да пропис није примењен или је неправилно примењен, доноси решење којим се налаже отклањање утврђене неправилности и одређује рок за отклањање утврђене неправилности.

У случају предузимања изузетно хитних мера ради отклањања непосредне опасности по живот и здравље људи, инспектор може решење из става 2. овог члана донети и усмено и наредити његово извршење без одлагања.

У случају налагања хитних мера усменим решењем, инспектор је дужан да без одлагања сачини службену белешку о наложеној мери, као и да у року од три дана од дана изрицања усменог решења, донесе писано решење.

Обавезе оператера, другог правног лица и предузетника у поступку инспекцијског надзора

Члан 77.

Оператер, друго правно лице и предузетник дужан је да инспектору при вршењу инспекцијског надзора омогући:

1) приступ и преглед локације, пословних и других просторија у којима се обавља делатност или врши активност, као и преглед објеката, постројења, уређаја, опреме, предмета и др;

2) увид у пословну документацију, евиденције, извештаје, уговоре, приватне исправе и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор, а у облику у којем их поседује и чува;

3) присуство најмање једног запосленог лица овлашћеног за пружање потребних информација, обавештења, као и давање података, аката, евиденција и друге документације од значаја за инспекцијски надзор;

4) увид у примењене мере заштите ваздуха.

Оператер, друго правно лице и предузетник дужан је да поступи по налогу инспектора.

XI. НАДЛЕЖНОСТ ЗА РЕШАВАЊЕ О ЖАЛБИ

Члан 78.

На решење инспектора из члана 76. став 2. овог закона може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба на решење инспектора не одлаже његово извршење.

О жалби на првостепено решење надлежног органа општине, односно града, односно града Београда, које је донето у вршењу поверених послова, решава министар.

О жалби на првостепено решење надлежног органа општине, односно града са територије аутономне покрајине, решава надлежни орган аутономне покрајине.

О жалби на првостепено решење надлежног органа аутономне покрајине решава министар.

О жалби на првостепено решење решава министар, односно надлежни орган аутономне покрајине, у року од 30 дана од дана пријема жалбе.

О жалби на првостепено решење Министарства, решава Влада.

XII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступ

Члан 79.

Новчаном казном од 1.500.000 динара до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) не примењује прописане техничке мере, захтеве и/или стандарде у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 42. став 1);

2) не примењује мере, захтеве и/или поступке у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 43. став 1);

3) обавља делатност сакупљања, обнављања и обраде супстанци које оштећују озонски омотач и стављања у промет обновљених и обрађених супстанци које оштећују озонски омотач без дозволе Министарства (члан 49. став 4);

4) не обавести Министарство о промени у погледу испуњавања услова у прописаном року (члан 49. став 6);

5) обавља делатност сакупљања, обнављања и обраде флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и стављања у промет обновљених и обрађених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште без дозволе Министарства (члан 50. став 4);

6) не обавести Министарство о промени у погледу испуњавања услова у прописаном року (члан 50. став 6);

7) производи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 52. став 1. тачка 1));

8) увози и/или извози супстанце које оштећују озонски омотач и одређене флуороване гасове са ефектом стаклене баште, а који су утврђени потврђеним међународним уговором, односно производа и опреме који садрже ове супстанце или одређене флуороване гасове са ефектом стаклене баште, из земаља, односно у земље које нису уговорне стране тог уговора (члан 52. став 1. тачка 2));

9) увози и/или извози супстанце које оштећују озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште без дозволе (члан 52. став 1. тачка 3));

10) користи и одржава стационарни тачкасти извор загађивања који испушта загађујуће материје у ваздух у количини већој од граничних вредности емисије (члан 54. став 1);

11) не отклони квар или поремећај, односно не прилагоди рад насталој ситуацији или не обустави технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року (члан 54. став 2);

12) не предузме техничко-технолошке мере или не обустави технолошки процес, како би се концентрације емитованих загађујућих материја свеле на прописане граничне вредности емисије (члан 54. став 3);

13) не примењује мере које могу да доведу до редукције мириса иако је концентрација емитованих загађујућих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије (члан 54. став 4);

14) новоизграђени или реконструисани стационарни тачкасти извор загађивања отпочне са радом без дозволе за рад (члан 55. став 1);

15) не обезбеди редовни мониторинг емисије (члан 57. став 1. тачка 2));

16) не обезбеди континуална мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење (члан 57. став 1. тачка 3));

17) не обезбеди контролна мерења емисије преко другог овлашћеног правног лица, ако мерења емисије обавља самостално или преко одређеног правног лица а резултати извршених мерења пружају основ за то (члан 57. став 1. тачка 4));

18) не обезбеди прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, уколико не врши континуално мерење емисије (члан 57. став 1. тачка 5));

19) не обезбеди праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица (члан 57. став 1. тачка 6)).

За привредни преступ из става 1. овог члана може се изрећи новчана казна у сразмери са висином учињене штете, неизвршене обавезе или вредности робе или друге ствари која је предмет привредног преступления, а највише до двадесетоструког износа учињене штете, неизвршене обавезе или вредности робе или друге ствари која је предмет привредног преступления.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 100.000 динара до 200.000 динара.

Заштитне мере

Члан 80.

За привредни преступ из члана 79. овог закона може се изрећи и заштитна мера:

1) забрана правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу у трајању од пет до десет година рачунајући од дана правоснажности пресуде;

2) забрана одговорном лицу да врши одређене дужности у трајању од три до десет година рачунајући од дана правоснажности пресуде.

Прекршаји

Члан 81.

Новчаном казном од 500.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) не достави Агенцији податке о квалитету ваздуха добијене контролом квалитета ваздуха, као и резултате мерења посебне намене у прописаном року (члан 17. став 1);

2) не изради План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања (члана 37. став 2);

3) средње постројење за сагоревање односно гасна турбина није уписана у регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина (члан 40. став 4);

4) оператер који се бави складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава не доставља податке Агенцији (члан 42. став 6), оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче не доставља податке Агенцији (члан 43. став 6);

5) постројење у којем се користе органски растварачи није уписано у регистар постројења у којима се користе органски растварачи (члан 43. став 7);

6) обавља делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач без дозволе Министарства (члан 49. став 4);

7) обавља делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште без дозволе Министарства (члан 50. став 4);

8) увози и/или извози и ставља у промет нове производе и опрему који садрже супстанце које оштећују озонски омотач изузев у случајевима дефинисаним прописом из члана 49. овог закона (члан 52. тачка 4));

9) испушта супстанце које оштећују озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште (члан 52. тачка 5));

10) пуни производе и опрему који су предвиђени да садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште супстанцама које оштећују озонски омотач, као и производе и опрему који су предвиђени да садрже супстанце које оштећују озонски омотач флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште (члан 52. тачка 6));

11) испира производе и/или опрему супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 52. тачка 7));

12) ставља у промет супстанце које оштећују озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште физичким лицима, осим предузетницима који имају дозволу Министарства из члана 49. став 4 и/или члана 50. став 4. (члан 52. тачка 8));

13) увози и/или извози и ставља у промет коришћене производе и опрему који садрже супстанце које оштећују озонски омотач (члан 52. тачка 9));

14) поступа са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима и/или

опремом који садрже ове супстанце без дозволе издате од стране Министарства (члан 52. тачка 10));

15) увози и извози флуороване гасове са ефектом стаклене баште и супстанце које оштећују озонски омотач у неповратним боцама под притиском, изузев за есенцијалну лабораторијску и аналитичку примену (члан 52. тачка 11));

16) не достави податке Агенцији (члан 53. став 3);

17) податке о стационарном тачкастом извору загађивања и свакој његовој промени (реконструкцији) не достави Агенцији, надлежном органу аутономне покрајине и надлежном органу јединице локалне самоуправе (члан 57. став 1. тачка 1));

18) не води евиденцију о обављеним мерењима с подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и не доставља податке (члан 57. став 1. тачка 7));

19) не води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива (члан 57. став 1. тачка 8));

20) не води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја у ваздух, као и мерних уређаја за мерење емисије (члан 57. став 1. тачка 9));

21) мерење квалитета ваздуха и/или емисије не обавља у складу са чланом 59. овог закона;

22) врши мерења без дозволе Министарства (члан 60. став 1);

23) мерење квалитета ваздуха и/или емисије не обавља у складу са чланом 61. став 1. овог закона;

24) врши мерења без сагласности Министарства (члан 61. став 2);

25) не обавести Министарство о промени у погледу акта о акредитацији или испуњавања услова у прописаном року (члан 64. став 3);

26) не поступи по решењу инспектора (члан 76).

За прекршај из става 1. овог члана може се изрећи новчана казна у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, а највише до двадесетоструког износа тих вредности с тим да не прелази петоструки износ највеће новчане казне која се може изрећи по закону који прописује прекршаје.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 50.000 динара до 150.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана правном лицу може се изрећи и заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању до три године, а одговорном лицу да врши одређене послове у трајању до једне године рачунајући од дана извршности пресуде.

Члан 82.

Новчаном казном од 100.000 динара до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник ако:

1) не изради План оператера за смањење емисија из стационарних тачкастих извора загађивања из члана 37. ст. 1. и 2. овог закона;

2) средње постројење за сагоревање односно гасна турбина није уписана у регистар средњих постројења за сагоревање и гасних турбина (члан 40. став 4);

3) не примењује прописане техничке мере, захтеве и/или стандарде у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 42. став 1);

4) оператер који се бави складиштењем и транспортом моторног бензина, као и пуњењем резервоара моторних возила моторним бензином на станицама за снабдевање превозних средстава не доставља податке Агенцији (члан 42. став 6);

5) не примењује мере, захтеве и/или поступке у циљу смањења емисија испарљивих органских једињења (члан 43. став 1);

6) оператер који у свом производном процесу користи органске раствараче не доставља податке Агенцији (члан 43. став 6);

7) постројење у којем се користе органски растварачи није уписано у регистар постројења у којима се користе органски растварачи (члан 43. став 7);

8) обавља делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже супстанце које оштећују озонски омотач без дозволе Министарства (члан 49. став 4);

9) обавља делатност сакупљања, обнављања и обраде супстанци које оштећују озонски омотач и стављања у промет обновљених и обрађених супстанци које оштећују озонски омотач без дозволе Министарства (члан 49. став 4);

10) не обавести Министарство о промени у погледу испуњавања услова у прописаном року (члан 49. став 6);

11) обавља делатност производње, инсталирања, одржавања и/или сервисирања и искључивања из употребе производа и/или опреме који садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште без дозволе Министарства (члан 50. став 4);

12) обавља делатност сакупљања, обнављања и обраде флуорованих гасова са ефектом стаклене баште и стављања у промет обновљених и обрађених флуорованих гасова са ефектом стаклене баште без дозволе Министарства (члан 50. став 4);

13) не обавести Министарство о промени у погледу испуњавања услова у прописаном року (члан 50. став 6);

14) производи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 52. став 1. тачка 1));

15) увози и/или извози супстанце које оштећују озонски омотач и одређене флуороване гасове са ефектом стаклене баште, а који су утврђени потврђеним међународним уговором, односно производа и опреме који садрже ове супстанце или одређене флуороване гасове са ефектом стаклене баште, из земаља, односно у земље које нису уговорне стране тог уговора (члан 52. став 1. тачка 2));

16) увози и/или извози супстанце које оштећују озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште без дозволе (члан 52. став 1. тачка 3));

17) увози и/или извози и ставља у промет нове производе и опрему који садрже супстанце које оштећују озонски омотач изузев у случајевима дефинисаним прописом из члана 49. овог закона (члан 52. став 1. тачка 4));

18) испушта супстанце које оштећују озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште (члан 52. став 1. тачка 5));

19) пуни производе и опрему који су предвиђени да садрже флуороване гасове са ефектом стаклене баште супстанцама које оштећују озонски омотач, као и производе и опрему који су предвиђени да садрже супстанце које оштећују озонски омотач флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште (члан 52. став 1. тачка 6));

20) испира производе и/или опрему супстанцама које оштећују озонски омотач (члан 52. став 1. тачка 7));

21) ставља у промет супстанце које оштећују озонски омотач и флуороване гасове са ефектом стаклене баште физичким лицима, осим предузетницима који имају дозволу Министарства из члана 49. став 4. овог закона и/или члана 50. став 4. овог закона (члан 52. став 1. тачка 8));

22) увози и/или извози и ставља у промет коришћене производе и опрему који садрже супстанце које оштећују озонски омотач (члан 52. став 1. тачка 9));

23) поступа са супстанцама које оштећују озонски омотач и флуорованим гасовима са ефектом стаклене баште, као и производима и/или опремом који садрже ове супстанце без дозволе издате од стране Министарства (члан 52. став 1. тачка 10));

24) увози и извози флуороване гасове са ефектом стаклене баште и супстанце које оштећују озонски омотач у неповратним боцама под притиском, изузев за есенцијалну лабораторијску и аналитичку примену (члан 52. став 1. тачка 11));

25) не достави податке Агенцији (члан 53. став 3);

26) користи и одржава стационарни тачкасти извор загађивања који испушта загађујуће материје у ваздух у количини већој од граничних вредности емисије (члан 54. став 1);

27) не отклони квар или поремећај, односно не прилагоди рад насталој ситуацији или не обустави технолошки процес, како би се емисија свела на дозвољене границе у најкраћем року (члан 54. став 2);

28) не предузме техничко-технолошке мере или обустави технолошки процес, како би се концентрација емитованих загађујућих материја у ваздуху свела на прописане граничне вредности емисије (члан 54. став 3);

29) не примењује мере које могу да доведу до редукције мириса иако је концентрација емитованих загађујућих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије (члан 54. став 4);

30) новоизграђени или реконструисани стационарни тачкасти извор загађивања отпочне са радом без дозволе за рад (члан 55. став 1);

31) податке о стационарном тачкастом извору загађивања и свакој његовој промени (реконструкцији) не достави Агенцији, надлежном органу аутономне покрајине и надлежном органу јединице локалне самоуправе (члан 57. став 1. тачка 1));

32) не обезбеди редовни мониторинг емисије (члан 57. став 1. тачка 2));

33) не обезбеди континуална мерења емисије када је то прописано за одређене загађујуће материје и/или изворе загађивања самостално, путем аутоматских уређаја за континуално мерење (члан 57. став 1. тачка 3));

34) не обезбеди контролна мерења емисије преко другог овлашћеног правног лица, ако мерења емисије обавља самостално или преко одређеног правног лица, а резултати извршених мерења пружају основ за то (члан 57. став 1. тачка 4));

35) не обезбеди прописана повремена мерења емисије, преко овлашћеног правног лица, уколико не врши континуално мерење емисије (члан 57. став 1. тачка 5));

36) не обезбеди праћење квалитета ваздуха по налогу надлежног инспекцијског органа, самостално или преко овлашћеног правног лица (члан 57. став 1. тачка 6));

37) не води евиденцију о обављеним мерењима са подацима о мерним местима, резултатима и учесталости мерења и не доставља податке (члан 57. став 1. тачка 7));

38) не води евиденцију о врсти и квалитету сировина и горива (члан 57. став 1. тачка 8));

39) не води евиденцију о раду уређаја за спречавање или смањивање емисије загађујућих материја у ваздух, као и мерних уређаја за мерење емисије (члан 57. став 1. тачка 9));

40) мерење квалитета ваздуха и/или емисије не обавља у складу чланом 61. став 1. овог закона;

41) врши мерења без сагласности Министарства (члан 61. ст. 2 и 3);

42) не обавести Министарство о промени у погледу акта о акредитацији или испуњавања услова у прописаном року (члан 64. став 3);

43) не поступи по решењу инспектора (члан 76).

За прекршај из става 1. овог члана може се изрећи новчана казна у сразмери са висином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге ствари која је предмет прекршаја, а највише до двадесетоструког износа тих вредности с тим да не прелази петоструки износ највеће новчане казне која се може изрећи по закону који прописује прекршаје.

За прекршај из става 1. овог члана предузетнику се може изрећи и заштитна мера забране вршења одређене делатности у трајању до три године рачунајући од дана извршности пресуде.

Члан 83.

Новчаном казном од 50.000 динара до 150.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу државне управе, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, односно у имаоцу јавних овлашћења и овлашћеном правном лицу ако:

1) не обезбеђује мониторинг квалитета ваздуха (члан 9. став 2);

2) не врши праћење квалитета ваздуха у државној мрежи у складу са Програмом контроле квалитета ваздуха (члан 14. став 2);

3) не обавља мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи према програму који за своју територију доноси надлежни орган аутономне покрајине и надлежни орган јединице локалне самоуправе (члан 15. став 3);

4) врши мерења без програма контроле квалитета ваздуха или настави мерење по истеку важења програма контроле квалитета ваздуха (члан 15. став 3);

5) постави аутоматску мерну станицу без прибављеног мишљења Министарства на предложено мерно место (члан 15. став 10);

6) податке о резултатима мониторинга квалитета ваздуха не објаве јавно на својим званичним интернет страницама (члан 15. став 11);

7) не донесе одлуку о мерењима посебне намене у прописаном року (члан 16. став 2);

8) мерења посебне намене не обавља преко овлашћеног правног лица (члан 16. став 3);

9) не објави одлуку и резултате мерења посебне намене на својим званичним интернет страницама (члан 16. став 6);

10) не достави Агенцији податке о квалитету ваздуха добијене контролом квалитета ваздуха, као и резултате мерења посебне намене у прописаном року (члан 17. став 1);

11) не обавести надлежни орган јединице локалне самоуправе на чијој територији је дошло до прекорачења концентрација опасних по здравље људи у циљу предузимања мера из краткорочних акционих планова квалитета ваздуха (члан 22. став 1);

12) не обавести јавност путем радија, телевизије, дневних новина, интернета и/или на други погодан начин о прекораченим концентрацијама о којима се извештава јавност или концентрацијама појединих загађујућих материја опасних по здравље људи које су утврђене прописом из члана 18. овог закона (члан 22. став 2);

13) не донесе План квалитета ваздуха у складу са чланом 31. овог закона у прописаном року;

14) не достави Министарству годишњи извештај о реализацији мера и активности из плана квалитета ваздуха у прописаном року и прописаној форми (члан 31. став 8);

15) план квалитета ваздуха, његов садржај и информације о његовом спровођењу у форми годишњег извештаја не објави на званичној интернет страници (члан 31. став 9);

16) не донесе краткорочни акциони план квалитета ваздуха у случајевима из члана 33. став 1. овог закона;

17) не спроведе поступак учешћа јавности у доношењу Краткорочног акционог плана квалитета ваздуха (члан 33. ст. 3. и 4);

18) не достави Министарству годишњи извештај о реализацији мера и активности из краткорочног акционог плана квалитета ваздуха у прописаном року (члан 33. став 6);

19) краткорочне акционе планове квалитета ваздуха, њихов садржај и информације о њиховом спровођењу у форми годишњег извештаја не учини доступним јавности и заинтересованим организацијама путем објављивања на званичној интернет страници (члан 35);

20) не обавести Министарство о околностима из члана 36. став 1;

21) не обавести јавност о квалитету ваздуха, у облику годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у прописаном року (члан 67. став 2. тачка 1));

22) не обавести јавност о плановима квалитета ваздуха и краткорочним акционим плановима и њиховом садржају у року од осам дана од дана усвајања (члан 67. став 2. тач. 2) и 3));

23) не обавести јавност о спровођењу планова квалитета ваздуха и краткорочних акционих планова квалитета ваздуха у форми годишњег извештаја у року од 60 дана по истеку сваке календарске године (члан 67. став 2. тачка 4)).

За прекршај из става 1. овог члана одговорном лицу у органу управе, односно јединици локалне самоуправе, односно организацији која врши јавна овлашћења, односно овлашћеном правном лицу може се уз изречену казну изрећи и заштитна мера забране вршења одређених послова у трајању до једне године рачунајући од дана извршности пресуде.

XIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 84.

Подзаконски прописи за спровођење овог закона биће донети у року од три године од дана ступања на снагу овог закона.

Национални програм контроле загађења ваздуха биће донет у року од три године од дана доношења прописа из члана 46. овог закона.

До доношења прописа из става 1. овог члана примењиваће се прописи донети до дана ступања на снагу овог закона, ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 85.

Дозволе или сагласности издате до дана ступања на снагу овог закона остају на снази и важе до истека рока утврђеног тим дозволама или сагласностима уколико је тај рок временски ограничен, односно годину дана од дана ступања на снагу овог закона уколико су донете на неограничено време.

Планови квалитета ваздуха и краткорочни акциони планови квалитета ваздуха донети до дана ступања на снагу овог закона важе до истека периода на који су донети уколико је тај период временски ограничен, односно две године од дана ступања на снагу овог закона уколико су донети на неограничено време.

Програми контроле квалитета ваздуха из члана 15. став 3. овог закона донети до дана ступања на снагу овог закона важе до истека периода на који су донети уколико је тај период временски ограничен, односно две године од дана ступања на снагу овог закона уколико су донети на неограничено време.

Члан 86.

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама прописа који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона.

Члан 87.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 36/09, 10/13 и 26/21 - др. закон).

Члан 88.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим одредаба члана 53. став 2. овог закона које се примењују од 1. јануара 2026. године.